

**PUBLIC
PROFITS**

Public Profits Sp. z o.o.

ul. Paderewskiego 8
61-770 Poznań

Dział Badań:
ul. Grochowska 29a
60-277 Poznań
tel. 061 868 33 21
fax 061 860 95 81

www.publicprofits.pl
biuro@publicprofits.pl

NIP 782-11-21-903
Regon 630582129

STRESZCZENIE RAPORTU

***„Komplementarność wsparcia z PO KL z innymi programami UE -
aktualna ocena realizacji zasady komplementarności oraz
propozycja rozwiązań w celu zwiększenia efektów realizacji tej
zasady”***

Niniejsza część dokumentu stanowi streszczenie raportu dotyczącego badania ewaluacyjnego pn. „Komplementarność wsparcia z PO KL z innymi programami UE - aktualna ocena realizacji zasady komplementarności oraz propozycja rozwiązań w celu zwiększenia efektów realizacji tej zasady”.

1. Główny cel badania oraz metody realizacji badania i analizy danych

Głównym celem prowadzonego badania była ocena stanu i perspektyw komplementarności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie dolnośląskim z innymi programami UE realizowanymi w tym województwie.

W ramach badania wykorzystano następujące metody realizacji badań:

- **Analiza dokumentów** (*desk research*) - pod uwagę wzięta została dokumentacja programowa i realizacyjna w ramach PO KL, a także literatura przedmiotu, badania, analizy, ekspertyzy zgodne z przedmiotem badanych zagadnień, publikacje MRR;
- **Analiza wniosków o dofinansowanie** składanych w ramach konkursów, w których stosowane były kryteria strategiczne premiujące komplementarność bezpośrednią;
- **Indywidualne wywiady pogłębione** (IDI, ang. *Individual In - Depth Interviews*), przeprowadzone wśród projektodawców, którzy zastosowali zasadę komplementarności w realizowanych przez siebie projektach (łącznie 10 wywiadów);
- **Indywidualne wywiady telefoniczne** z przedstawicielami KOP (łącznie 10 wywiadów);
- **Zogniskowany wywiad grupowy** (FGI, ang. *Focus Group Interviews*), w którym udział wzięli przedstawiciele IP PO KL, IZ RPO WD i PROW (łącznie 8 respondentów);
- **Panel ekspertów**, z udziałem 5 ekspertów (w tym przedstawiciela MRR) przeprowadzony w formie wywiadów pogłębionych;
- **Studia przypadków**, w ramach, których przeanalizowane zostały przypadki województw mazowieckiego i wielkopolskiego;
- **Wywiady telefoniczne ze wspomaganie komputerowym** - CATI (ang. *Computer-Assisted Telephone Interviewing*) z projektodawcami i potencjalnymi projektodawcami komponentu regionalnego PO KL (na próbie N-311, uwzględniającej podział na poszczególne Priorytety PO KL).

W ramach badania wykorzystano następujące metody analizy zebranych danych:

- Analiza danych jakościowych;
- Analiza danych ilościowych;
- Ocena według wybranych kryteriów ewaluacyjnych;
- Analiza SWOT.

2. Wnioski z prowadzonych badań

Na podstawie wyników badania podjęto następujące wnioski:

1. Występują braki informacyjne w zakresie pojęcia komplementarności, jak również stosowania tej zasady na wszystkich etapach tworzenia projektów komplementarnych, w szczególności, jeśli chodzi o projektodawców i potencjalnych projektodawców komponentu regionalnego PO KL, ale również w jednostkach odpowiedzialnych za wdrażanie i programowanie PO KL.
2. Obecnie komplementarność występuje we wnioskach o dofinansowanie składanych w ramach komponentu regionalnego PO KL w dużym stopniu z chęci otrzymania dodatkowych punktów i zwiększenia szans na otrzymanie dofinansowania. Większość objętych badaniem wniosków traktuje kryterium komplementarności powierzchownie. Bardzo często kryterium komplementarności jest wpisane do wniosku bez wyjaśnienia, w jaki sposób będzie realizowana zasada komplementarności, w jaki sposób wnioskowany projekt nawiązuje do inwestycji zrealizowanych/realizowanych ze źródeł EFRR, lub na czym dokładnie ma polegać wykorzystanie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL.
3. W trakcie prowadzonych badań zarówno projektodawcy, jak również przedstawiciele KOP mówili o potrzebie promowania dobrych praktyk w zakresie stosowania zasady komplementarności.
4. Na poziomie instytucjonalnym głównie wewnątrz jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie komponentu regionalnego PO KL oraz RPO WD, ale także wdrażających PROW i EWT, w województwie dolnośląskim istnieje system komunikowania i podejmowane są próby dialogu celem wskazania pewnych obszarów komplementarności. Instytucjom wdrażającym brakuje jednak realnych możliwości współdziałania ze względu na zaawansowanie stanu wdrażania programów operacyjnych.
5. W województwie dolnośląskim komplementarność była i jest zapewniana głównie poprzez zastosowanie kryteriów strategicznych w ramach 4 Priorytetów komponentu regionalnego PO KL. Mechanizm ten nie jest w pełni skuteczny, gdyż w niewielkim stopniu generuje projekty rzeczywiście komplementarne. Na obecnym etapie komplementarność, w przypadku większości projektów jest sferą przypadku, a nie przemyślanej strategii projektodawcy.

6. W województwie dolnośląskim komplementarność była i jest zapewniana dodatkowo poprzez projekty systemowe realizowane w ramach Priorytetu IX. Na obecnym etapie wdrażania programu projekty systemowe stanowią dużą szansę dla rzeczywistego stosowania zasady komplementarności, ze względu na możliwość zaplanowania działań wpisujących się w tę zasadę, poprzez odpowiednie kryteria dostępu. Obecnie możliwości, jakie posiadają projekty systemowe w stosowaniu tej zasady nie są w pełni wykorzystane.
7. Na podstawie analiz dokumentów można stwierdzić, że największe potencjalne możliwości dla PO KL w zakresie realizacji projektów komplementarnych występują w połączeniu z RPO WD, zwłaszcza w sferze przedsiębiorczości, nauki, badań i innowacji oraz w sferze edukacyjnej.
8. Kryteria komplementarności terytorialnej, przedmiotowej zawarte w Planach działania komponentu regionalnego PO KL pozwalają na osiągnięcie celów strategicznych rozwoju regionu Dolnego Śląska. Uzasadnienie wyboru danego obszaru/środowiska, do którego ma być skierowane wsparcie powinno być poprzedzone badaniami, analizami i prognozami dla danego obszaru.
9. Obecnie w niewystarczającym stopniu jest podkreślana waga komplementarności wewnątrzfunduszowej i jednookresowej. Taka komplementarność potencjalnie jest możliwa, jeśli chodzi o Priorytet III i IX PO KL. Ze względu na stan wdrażania komponentu centralnego nie jest realnie możliwa na obecnym etapie wdrażania do zastosowania, konieczne jest jednak monitorowanie sytuacji w kolejnych latach i wykorzystanie efektów Priorytetu III w Priorytecie IX PO KL.
10. Obecny system monitorowania działań/projektów komplementarnych jest niewystarczający.
11. Obecnie brakuje badań, analiz, prognoz, na podstawie których można byłoby określić, w których obszarach jest możliwość łączenia sfery „miękkiej” z inwestycjami „twardymi”. Badania powinny zostać przeprowadzone w obecnym okresie programowania, a ich wyniki powinny posłużyć do zaplanowania i określenia celów wsparcia komplementarnego w przyszłości.
12. Obecne dokumenty strategiczne dla regionu są na zbyt dużym stopniu ogólności i wymagają większego zoperacjonalizowania. Poszczególne dokumenty strategiczne powinny zostać uszczegółowione pod kątem spójności celów i wskazania konkretnych obszarów działań komplementarnych.

W kolejnym okresie programowania należałoby zastanowić się nad wdrożeniem następujących rozwiązań:

1. Naborem portfeli projektów obok pojedynczych przedsięwzięć. Takie rozwiązanie wymaga jednak wypracowana mechanizmów wspólnej oceny wniosków, a także spójnego systemu wskaźników. Projekty powinny wykazywać przemyślane strategiczne podejście, powinny być dedykowane obszarowo lub przedmiotowo. Realizacja tego typu przedsięwzięcia wymagałaby również poświęcenia szczególnej uwagi i wsparcia ze strony jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie PO, jak również bardzo dobrego skomunikowania pomiędzy pracownikami tych jednostek.
2. Wsparcie w ramach EFS powinno zostać zorganizowane i zaprogramowane na poziomie regionów na wzór obecnych RPO, co w efekcie doprowadzi do większej spójności podejmowanych działań.
3. W kolejnym okresie programowania przy założeniu istnienia różnych jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie programów operacyjnych, konieczne byłoby stworzenie jednolitego systemu komunikowania pomiędzy tymi jednostkami. Jednocześnie powinien zostać wprowadzony nowy system administrowania gremiów zewnętrznych opiniujących rozwiązania i dokumenty dotyczące komplementarności. W tym celu mogłaby zostać wydzielona w UMWD oddzielna komórka organizacyjna odpowiedzialna za programowanie, monitorowanie i wdrażanie działań komplementarnych w regionie, a także strategię rozwoju województwa lub można wykorzystać dotychczas istniejące jednostki organizacyjne w ramach Urzędu.

3. Rekomendacje

Uzyskane w trakcie badania wyniki i informacje oraz analiza zebranego materiału pozwoliły na przedstawienie pewnych rozwiązań i rekomendacji, które powinny przyczynić się do usprawniania wdrażania zasady komplementarności na poziomie województwa dolnośląskiego.

1. Rekomendujemy przeprowadzenie badania/analizy/prognozy, na podstawie, której będzie możliwe stworzenie diagnozy województwa w zakresie możliwości i potrzeb w podejmowaniu działań komplementarnych w regionie. Na podstawie badań/analiz/prognozy powinno być możliwe określenie, w których obszarach jest możliwość łączenia sfery „miękkiej” z inwestycjami „twardymi” w województwie dolnośląskim. Badania powinny zostać przeprowadzone w obecnym okresie programowania, a ich wyniki powinny posłużyć do zaplanowania i określenia celów wsparcia komplementarnego w przyszłości.

2. Zasada komplementarności powinna być promowana w ramach działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do projektodawców/potencjalnych projektodawców różnych programów wdrażanych regionalnie i centralnie.
3. MRR powinno wydać podręcznik/przewodnik dotyczący komplementarności adresowany do przedstawicieli różnych Programów z poszczególnych funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, jak również projektodawców i potencjalnych projektodawców tychże Programów. Podręcznik powinien wyjaśniać samo pojęcie komplementarności, ale też wskazywać ścieżki/ możliwości stosowania tej zasady w praktyce (dobre praktyki/ negatywne przykłady i nieprawidłowości stosowania). Jednym z elementów podręcznika powinno być wskazanie, że genezą dla działań komplementarnych powinno być jasne określenie celów i zapotrzebowania w danym regionie.
4. Konieczne jest promowanie dobrych praktyk w zakresie wdrażania zasady komplementarności na poziomie projektów, tak aby członkowie Komisji Oceny Projektów podczas oceny nie mieli wątpliwości, co do intencji wprowadzenia danego kryterium i wymogów wobec projektodawcy, który deklaruje realizację działań komplementarnych w ramach swojego projektu.
5. Podczas szkoleń dla członków Komisji Oceny Projektów powinny być przedstawione i wyjaśnione kryteria strategiczne pozwalające na dokonanie oceny projektów komplementarnych.
6. Należy wskazywać projektodawcom, w którym punkcie wniosku o dofinansowanie należy opisywać komplementarność. Taka informacja powinna być zawarta w dokumentacji konkursowej i mieć charakter „miękkiej” rekomendacji.
7. Nadal kontynuowana powinna być dyskusja i spotkania w ramach Podgrupy do Spraw Koordynacji i Komplementarności Interwencji Współfinansowanych w latach 2007-2013 z poszczególnych funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności i działającej przy niej Grupy Roboczej ds. monitoringu, utworzonych w ramach UMWD.
8. Na obecnym etapie wdrażania Podgrupa do Spraw Koordynacji i Komplementarności Interwencji Współfinansowanych w latach 2007-2013 oraz działająca przy niej Grupa Robocza ds. monitoringu powinny poszukiwać możliwej do wdrożenia spójności programowej, jak również dążyć do wypracowania wniosków na przyszły okres programowania.
9. Na Podgrupie ds. Koordynacji i Komplementarności Interwencji Współfinansowanych pod dyskusję powinien zostać poddany temat utworzenia pełnej bazy projektów

komplementarnych z różnych PO wdrażanych regionalnie, celem monitorowania stosowania projektów/działań komplementarnych w regionie.

10. Konstruując kryteria strategiczne IP powinna wziąć pod uwagę następujące wytyczne:
  - a. Dążyć do jak największej precyzji w ich formułowaniu.
  - b. Przyznawanie punktów nie może występować na podstawie samego wskazania projektu/działania, jako komplementarnego, należy wymagać od projektodawców, aby wykazywali faktyczne powiązania z realizowanym projektem/inwestycją.
  - c. IP powinna kłaść większy nacisk na spełnienie komplementarności przedmiotowej i terytorialnej poprzez stosowanie kryteriów strategicznych. Obszarem na którym należy koncentrować kompleksowe działania są gminy/powiaty zapóźnione rozwojowo o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Możliwość zastosowania tego typu kryteriów istnieje na poziomie Działań: 6.1, 6.2, 7.2, 8.1, 9.1, 9.3. Koncentracja przedmiotowa powinna być skierowana głównie do branż uznanych za kluczowe z punktu widzenia województwa. Wskazania na konkretne branże powinno być wynikiem przeprowadzenia aktualnych badań i analiz.
  - d. Pożądane jest premiowanie tych projektodawców, którzy we wniosku o dofinansowanie projektu deklarują ponowne wykorzystanie metod pracy, schematów postępowania, kompetencji, które zostały stworzone w ramach innych realizowanych przez nich projektów.
11. Zaleca się stosowanie projektów systemowych i wykorzystanie ich potencjału szczególnie, jeśli chodzi o spójność z RPO WD w obszarach przedsiębiorczości, nauki, badań i innowacji, a także rewitalizacji miast i turystyki.
12. Konieczne jest poszukiwanie możliwych punktów stykowych, pomiędzy komponentem regionalnym i centralnym PO KL, w tym głównie Priorytetem III i IX PO KL. Wykorzystanie działań prowadzonych w ramach Priorytetu III, nie jest obecnie możliwe biorąc pod uwagę niższy od zakładanego stan zaawansowania realizacji projektów wdrażanych na poziomie centralnym, ale należy monitorować stan ich wdrażania podczas konstruowania *Planów działania* na rok 2012.
13. Wskazane byłoby stworzenie systemu monitoringu projektów komplementarnych na poziomie IP/IP2 PO KL, poprzez utworzenie bazy projektów, w ramach których realizowana jest zasada komplementarności w ramach komponentu regionalnego PO KL.